

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 33018-11-13

לפני: כב' סגן הנשיאה יצחק ענבר

המבקש צדי מור חיים
ע"י ב"כ עוה"ד ספיר, שיפמן ושטורם

נגד

המשיב בנק הפועלים בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד רונן ופליישר

ובענין היועץ המשפטי לממשלה
ע"י ב"כ עו"ד ליפז סרוסי-דותן
פרקליטות מחוז ת"א (אזרחי)

פסק דין

1. לפני בקשה לאישור הסדר פשרה בתובענה ייצוגית, בהתאם לסעיפים 18-19 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "הוק תובענות ייצוגיות").

2. המבקש הגיש בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד המשיב (להלן גם: "הבנק") אשר ביסודה הטענה, לפיה בחודש מרץ שנת 2013 ייקר הבנק את שיעורם של "דמי ניהול חשבון ניירות ערך", הנגבים על ידיו באופן שוטף מידי רבעון, וזאת באופן חד-צדדי ובניגוד לחוזה עם הבנק. לטענת המבקש, בשנת 2005 הוא סיכם עם מנהל סניף הבנק בו התנהל חשבונו כי תינתן לו הנחה בשיעור דמי ניהול חשבון ניירות הערך בשיעור של 50% מדמי הניהול הקבועים בתעריפון הבנק ובכפוף לעמלת מינימום. במשך 7 שנים לא שינה הבנק את שיעור ההנחה שניתנה למבקש, עד שבחודש מרץ 2013 ייקר את דמי הניהול בשיעור ריאלי של 60%, באופן חד-צדדי ובניגוד למוסכם ולנוהג זה שנים. זאת, כביכול בהתאם לחוזר המפקח על הבנקים מיום 28.11.2012 בעניין "תמחור מחדש של עמלות בעד פעילות בניירות ערך". לטענת המבקש, הגדיל הבנק לעשות כאשר החיל את דמי הניהול המוגדלים על כל הרבעון הראשון של שנת 2013, תוך שהוא מתעלם משיעור דמי הניהול הנמוך יותר שחל בתחילת הרבעון, ואשר ממנו נהנה כאמור המבקש במשך שנים. בהינתן שלמשיב לקוחות רבים, קיימת לטענת המבקש סבירות גבוהה כי לקוחות רבים נוספים (מאות אלפים) חויבו על ידי הבנק בדמי ניהול מוגדלים באופן המתואר. על יסוד האמור לעיל עתר המבקש לסעד הצהרתי, לפיו הבנק נהג שלא כדין כאשר ייקר באופן חד-צדדי את דמי ניהול חשבון ניירות הערך. כמו כן עתר לפיצוי כספי בגין הנזקים הממוניים שנגרמו לחברי הקבוצה, וזאת בשיעור דמי הניהול שנגבו על ידי הבנק ביתר ושלם כדין

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 33018-11-13

החל מיום 1.4.2013 ועד למועד ההשבה בפועל, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כדין. בנוסף עתר המבקש לפיצוי כספי בגין נזקיהם הלא-ממוניים של חברי הקבוצה, וזאת בשיעור של 30 ש"ח בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כדין עבור כל אחד מהם מיום 1.4.2013 ועד למועד התשלום בפועל. המבקש אמד את הנזק המצרפי לחברי הקבוצה בסך של כ-34 מיליון ש"ח.

3. המשיב לא הגיש תגובה לבקשת האישור, אך במסגרת הבקשה לאישור הסדר הפשרה ציין כי במסגרת בירור פנימי שערך נמצא, כי בעקבות קושי טכני ביישום הוראת המפקח על הבנקים שאמורה הייתה לחול החל מיום 1.3.2013, נפלה טעות בהזנת שיעור דמי הניהול במערכת המחשב של הבנק לקבוצת לקוחות הבנק אשר דמי ניהול פיקדון ניירות הערך שלהם נקבעים על פי הוראות התעריפון הידוע כתעריפון "לקוח יחיד / עסק קטן" לפי הוראות כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), התשס"ח-2008. טעות זו הביאה, לטענת הבנק, להחלת שיעור דמי ניהול גבוהים מאלו שצריכים היו לחול, וזאת לתקופה מוגבלת של כחודשיים במהלך הרבעון הראשון של שנת 2013 (-28.2.2013) ובסכום שאינו עולה על כ-806,000 ש"ח עבור כלל חברי הקבוצה. לטענת הבנק, עם גילוי הטעות הוא מעוניין לתקנה באופן מלא, והיה עושה כן ממילא אף ללא התובענה הייצוגית. במסגרת הסדר הפשרה המוצע הוסכם, אפוא, כי הבנק ישיב לכל אחד ואחד מחברי הקבוצה, באופן רטרואקטיבי, את דמי ניהול השבונות ניירות הערך שנגבו מהם על פי הנטען. דמי הניהול יועברו לחברי הקבוצה בתוך 30 ימים מיום אישור הסדר הפשרה על ידי בית המשפט. עם תום ביצוע הליך ההשבה יוגש לבית המשפט תצהיר מטעם הבנק בעניין השבת מלוא הסכום תוך שמירה על טודיות הלקוחות המתחייבת מכך. ההשבה תבוצע באופן בו הבנק יחשב מחדש ביחס לכל חבר קבוצה את דמי הניהול שנגבו ממנו במהלך הרבעון הראשון של שנת 2013, כך שלתקופה שבין 1.1.2013 ועד ליום 28.2.2013 יינתן לכל אחד ואחד מהם אותו שיעור הנחה בדמי הניהול לו היה זכאי עובר ליום 28.2.2013, וזאת בתוספת הפרשי ריבית והצמדה בהתאם לחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961. דמי הניהול שנגבו ביתר יושבו לחברי הקבוצה על דרך של זיכוי חשבונות העו"ש של חברי קבוצה אצל המשיב. ככל שיתברר כי קיימים חברי קבוצה שאינם מחזיקים עוד בחשבון אצל המשיב ולא יעלה בידיו לאתרם בתוך 180 ימים, תועבר היתרה לעמותה העוסקת במתן סיוע לניצולי השואה, כפוף לקיומו של אישור ניהול תקין מטעם רשם העמותות. הצדדים הבהירו, למען הזהירות, כי השבת דמי ניהול בחשבון ניירות ערך עשויה להביא לעדכון בדיעבד של סכום הזיכוי במס ההכנסה האישי לו זכאי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 33018-11-13

כל חבר קבוצה במסגרת 'מונה הקיזוזים' המופעל על ידי הבנק בחשבון פיקדון ניירות הערך וזאת על מנת ליישם את הוראות פקודת מס הכנסה ביחס לניכוי במקור בגין רווחים מפעילות בניירות ערך. לפיכך, יכול שתהיה להשבה זו גם תוצאה במישור המס האישי של כל חבר קבוצה.

4. לאחר עיון בבקשה לאישור הסדר הפשרה על צרופותיה הוריתי לצדדים לפרסם הודעה בדבר הגשתה ולשלוח העתק ממנה ליועץ המשפטי לממשלה, למפקח על הבנקים ולמנהל בתי המשפט. במסגרת ההודעה שפורסמה כאמור, פורטו עיקרי ההסדר והוגדרה הקבוצה. בנוסף, צוין בה, בין היתר, כי בתוך 45 ימים ממועד הפרסום רשאים חברי הקבוצה להגיש התנגדויות להסדר או לבקש רשות לצאת מן הקבוצה. הליכים אלו ננקטו בהתאם לנדרש בסעיפים 18-19 לחוק תובענות ייצוגיות.

5. לאחר הפרסומים הנ"ל לא הוגשו התנגדויות מצד חברי הקבוצה ואף לא אחד מהם ביקש שלא להימנות עליה לעניין הסדר הפשרה. היועץ המשפטי לממשלה הודיע, באמצעות באת כוחו, כי הוא אינו מתנגד לאישור הסדר הפשרה המוצע. עם זאת, מצא היועץ המשפטי לממשלה לנכון להעיר את שתי ההערות הבאות:

א. הסדר הפשרה המוצע אינו מפרט איזה מאמצים יינקטו על ידי הבנק על מנת לאתר את חברי הקבוצה שאינם מחזיקים עוד בחשבון אצלו. כפועל יוצא מכך לא ניתן לבחון האם התקופה המוסכמת לאיתורם בת 180 הימים, כמו גם האמצעים שבהם מתכוון הבנק לנקוט לשם האיתור - הנם סבירים.

ב. אשר להסכמת הצדדים להעביר את יתרת הכספים שלא יושבו לחברי הקבוצה לעמותה סבור היועץ המשפטי לממשלה, כי על בית המשפט לאשר את הגוף הספציפי שאליו תועבר התרומה, זאת לאחר שיוכח להנחת דעתו כי התקיימו התנאים שפורטו בת"צ 22236-07-11 שרייר ואח' נ' שירותי בנק אוטומטיים בע"מ ואח' (1.7.2014).

6. הצדדים השיבו, כי בידי הבנק קיימים ברגיל פרטי התקשרות כדוגמת מספר טלפון של מי שהיו לקוחותיו במהלך התקופה נושא הסדר הפשרה (הרבעון הראשון של שנת 2013). לפיכך, במהלך 90 ימים מיום אישור הסדר הפשרה על ידי בית המשפט, יפעל הבנק

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 33018-11-13

לאיתור חברי הקבוצה שאינם עוד לקוחות הבנק באמצעות פרטי ההתקשרות הנ"ל. ככל שמקץ 90 ימים אלה לא יעלה בידי הבנק ליצור קשר עם מי מחברי הקבוצה, ישלח אליהם הבנק מכתבים בדואר רשום על פי הכתובת האחרונה שמסרו לו ויבקשם ליצור עימו קשר לשם קבלת החזר כספי בגין התקופה בה החזיקו בחשבון אצל הבנק.

הצדדים הוסיפו והודיעו כי הערתו השניה של היועץ המשפטי לממשלה מקובלת עליהם והציעו כי זהותה של העמותה וכשירותה יבחנו על ידי בית המשפט בהמשך, לאחר שיתברר גובהה של יתרת הכספים להעברה אליה, אם בכלל.

דיון והכרעה

7. עילות התביעה עליהן התבססה בקשת האישור הינן: הפרת חוזה, הפרת חובות האמון והנאמנות והזהירות בהם הוא חב כלפי לקוחותיו, הטעיה (בנקאית וחוזית), רשלנות, הפרת חובה הקוקה, עשיית עושר ולא במשפט, חוסר תום לב ופגיעה באוטונומיה של הרצון.

8. חברי הקבוצה עליהם חל הסדר הפשרה הם "לקוחות הבנק אשר דמי הניהול שלהם נקבעים על פי הוראות התעריפון הידוע כתעריפון 'לקוח יחיד/עסק קטן' לפי הוראות כללי הבנקאות ואשר נגבו מהם דמי ניהול כאמור בתקופה שבין 1.1.13 ליום 28.2.13".

9. השאלות המהותיות שבעובדה ובמשפט, המשותפות לכאורה לכל חברי הקבוצה הינן: האם הבנק ייקר את עמלת "דמי ניהול חשבון ניירות ערך" באופן חד-צדדי ובניגוד למוסכם או לדין.

10. בהתאם להסדר הפשרה, אשר פרטיו המהותיים אומתו בתצהירים כדין מטעם שני הצדדים, התחייב הבנק להשיב לחברי הקבוצה את מלוא דמי הניהול העודפים שנגבו מהם. הצדדים הציעו פתרונות מספקים לשני הקשיים עליהם הצביע היועץ המשפטי לממשלה. במצב דברים זה, נוכח העדר התנגדויות להסדר המוצע ובהינתן אישורו של היועץ המשפטי לממשלה נראה כי הסדר זה הינו ראוי, הוגן וסביר בהתחשב בעניינם של חברי הקבוצה, וכי סיום ההליך בפשרה הוא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת. אשר על כן, אני מאשר את ההסדר המוצע ונותן לו תוקף של פסק דין.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 33018-11-13

11. ככל שיוותרו סכומים שלא יועברו לחברי הקבוצה בהתאם למנגנון המפורט לעיל וייועדו לתרומה - יגישו הצדדים בקשה מפורטת בהתאם לפסק דיני בעניין שרייר בצירוף תצהירים ומסמכים מתאימים (ר' סע' 26-28 להחלטה בעניין שרייר), וזאת תוך 14 ימים לאחר המועד האחרון להשבת הכספים לחברי הקבוצה בהתאם להסדר הפשרה.

12. הצדדים המליצו, כי המשיב יישא בשכר טרחת ב"כ המבקש בסך 116,000 ש"ח בתוספת מע"מ, ובגמול למבקש בסך 40,000 ש"ח בתוספת מע"מ, שישולמו בתוך 14 ימים ממועד אישור הסדר הפשרה. לאחר שהבאתי בחשבון את השיקולים המפורטים בסעיפים 22-23 לחוק תובענות ייצוגיות ובהיעדר התנגדות אני סבור, כי הסכומים עליהם המליצו הצדדים הם סבירים וניתן לאשרם. יחד עם זאת, על מנת לתמרץ את ב"כ המבקש לפקח על קיום הסדר הפשרה ראוי להתנות תשלום חלק משכר הטרחה בביצוע ההסדר הלכה למעשה. בשלב זה ישלם, אפוא, הבנק לב"כ המבקש שכר טרחה של 58,000 ש"ח בתוספת מע"מ. לאחר השבת הכספים לחברי הקבוצה יהיה רשאי ב"כ המבקש לעתור לאישור תשלום נוסף, ובלבד שתשלום מלוא שכר הטרחה יעשה רק לאחר ביצוע ההסדר במלואו.

13. עם סיומו של כל שלב בקיום הסדר הפשרה – לאחר 30, 90 ו-180 ימים – יגיש המשיב תצהיר מפורט מטעם גורם מוסמך מטעמו אודות אופן הביצוע.

14. אני מורה על פרסום הודעה לפי סעיף 25(4) לחוק תובענות ייצוגיות. ב"כ הצדדים יגישו לאישורי בתוך 14 ימים את נוסח הפרסום, התואם את כל האמור לעיל.

המזכירות תמציא העתק פסק הדין לצדדים ולפמת"א, וכן למנהל בתי המשפט לצורך רישומו בפנקס התובענות הייצוגיות.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 33018-11-13

ניתן היום, כ"א טבת תשע"ה, 12 ינואר 2015, בהעדר הצדדים.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'יעושא'.

יצחק ענבר, שופט, סגן נשיאה